

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

14. S. Bennonis, & S. Maurlij prodigiosus reditus, sorte & indicio claium
repertarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

2. Reg. 18. 9.

Arcadicum pecus, aut asini aut mulæ, aut bouis, aut vaccæ stupiditatem, ad prudentiam erudire. Cum rebellem filium Absolomem vellet Deus infelici arbori suspendere, mula carnificem egit: potest eadem etiam, si Deus vult, agere præceptorem. Vnde multo stultissimè agunt, qui inde se excusant à diuini Verbi auditione, quòd Parochos habeant & simplices, & non satis doctos. Per bestiam te potest summus Magister instruere, quid quæris Platonem? Ipsi Apostoli nonne simplices fuerunt, atq; illiterati? Quid tunc fecisses, an Petrum piscatorem, aut Nathanaëlem *verum Israëlitam, in quo dolus non erat*, concionantem audire noluisse? Sed ad *Sortes*, immo sortientes enumerandos reuertamur.

Io. 1. 47.

XIV.
Venant. Fortunat in vita D. Maurilij cap. 15. & Sur. tom. 5. die 13. Septemb.

Notissimus est D. Bennonis Episcopi & piscis & claus, cui similem, sed non æquè notam historiam, ex Venantio Fortunato Episcopo Pictauiensi, qui tempore Iustini iunioris An. 570. floruit, referam. D. Maurilius Mediolanensis D. Martini discipulus, multis magnisque miraculis clarus, quem Andegauenses Pontificem habuerunt, paulo postquam à S. Martino. columba candidissima super caput eius descendente, initiatus erat, in D. Petri templo solenniter fecit. Dum sacrificaret, adfuit, cum moribundo filio matrona illa, cui, ante id tempus, sterili eundem precibus à Deo impetrauerat. Ea matrona, non vitam corporis gnato, sed Spiritum S. postulabat manuum impositione, seu Confirmationis atque extremæ vnctionis fortasse etiam sacramento impertiendū; pulcherrimo matrum documento, ne mysteria tam sacrosancta. luctui & lamentis suis posthabeant, sed vt regnum cælorum in primis medicumque animæ antè, quàm corporis quærant. Maurilius nequaquam rem præcipitare sacram affuetus, sed diuinis affectibus absorptus, dum in corpore & sanguine Seruatoris consecrando moram trahit, desinit puer trahere animam; atq; ita hic prius vitam, quàm ille Missam absoluit. Audite, obsecro, rem mirissimam, & æri, immo pectori omnium Episcoporum ac Ecclesiasticorum penitus insculpendam; eorum autem præsertim, qui dum visitant ditionem, dum Sacramentum Chrismatis conferunt, lustrum est; aut qui lusibus symposiisque, cum morte & Styge luctantium. agones negligunt, eosque sine culparum expiatione, sine extrema Vnctione, sine cælesti viatico emori sinunt, ne suas cogantur interrumpere computationes ac ebrietates. Non sic Maurilius, non sic fecit; puer, sine Confirmatione decessit, illo non perpotan-

perpotante, sed ad sacratam mensam operante, libantēque sanguinem Christi. Quis cum non excusaret? quo altero negotio sanctiore occuparetur? immo quis religioni sibi non duceret, eo loco, interiungere? At longē aliter calculum duxit sanctus ille Præful. Nam postquam *Ilicet*, dixit, ubi cognouit, puerum vixisse, inconfolabilibus lachrymis negligentiam suam deplorauit, sibi attribuens, quod ille chrismate atque sacro oleo non vnctus, sine tanto dono, vitam finisset. Hic cupio omnes mortales diligenter perpendere, quanti vel leuem culpam faciant, diuinorum iudiciorum gnari. Nam Maurilius, quoniam delictum istud nullo satis fletu ablui posse arbitrabatur, diu multūque, quid ageret, animo secum colluctante, statuit, domi ac inter ciues, tale piaculum lūi non posse, sed voluntario exilio puniendum. Consilio hoc capto, clam profugit, incogitansque secum clauēs asportat, quibus Reliquiæ Diuorum, in Andegauēsi Ecclesia, custodiebantur. Sollicitus exul nullum satis remotum securūque exilium existimabat, nisi quod mare interpositum munuisset. Ad littus ubi peruenit, dum nauæ morantur ventūque expectant, ne nihil ageret, per otium, in lapide, diem navigationis suæ incidit, nomēque adiecit, à nullo vtiq; Andegauēsi reperiendum. Conscēsa nauī, atque in altum prouecta, tum demum cæpit animaduertere, clauēs sacri thesauri secum ablatas: easque, cum manibus versasset, subito, dæmonis inuidia excussas atque in mare esse prolapsas, duplici dolore angebatur. Quamobrem, non sine pio fletu, exclamauit, se, nisi has clauēs iterum videre meruisset, patriam urbemque, non reuisurum. Et sanè, ante integrum septennium, non reuifit. Tanti etiam Deus vel leuem, vt nobis videtur, labeculam facit. Quot annis, aut quibus pœnis castigaturus est, eos, qui, non Sacrificij, cum consueta pietate, absoluendi causa; sed vt dormire, & edormire crapulam, vt perpotare, vt ludere possint, tot deserunt moribundos? tot oues negligunt, neque instruunt illis doctrinis, sine quibus æternam salutem non consequuntur? Decimas suas accuratè exigunt, vt habeant, vnde viuant. Sciant & oues exigere pabulum spirituale; quo subducto, illis est pereundum. Quid ergo tunc eiusmodi pastoribus continget? an septennij exilium illis sufficiet? Nequaquam, sed, ob vnāquamque ouem æternū, illorum negligentia, pereuntem, æternū sunt, perituri. Sed reuertamur ad nostrum Maurilium. Is, nauigatione su-

ne superata, vestem mutauit, ne agnosceretur; utque corpus assiduis laboribus diuexaret. Hortulanum professus homini primario operam condixit. Eo in opere apparuit, quanti referat, quam manu quid feratur, quamque salutaris sit imber diuinæ benedictionis. Siquidem quidquid seminauerat, quidquid plantauerat, incredibili auctu saniorumque proueniebat; adeo ut non solum omnibus sufficeret, sed etiam nunquam deficeret, quod culinæ suis petebant. Hæc fertilitas & gratia horti magnam illi gratiam amorumque conciliauit; tandemque, etiam extra Phæaciam, pro Alcino habebatur, Alcinoos pariter plantando, & Onias, pro populo ac ouibus suis identidem orando.

XV.

Interea Andegauensis populus pastore suo viduatus absentiam illius semper magis magisque sentiebat. Deerat enim qui iussu dæmones fugaret, oratione ægros sanaret, signo crucis cæcos illuminaret. Quin è cælo quoque, per varia visa admonebatur, perque portenta terrebatur, ne deses esset in Antistite suo queritando, si vellet imminens vrbi excidium declinare. Adeo Deus bonos pastores cordi habet, & populum pastoris amantem amat; ut etiam terreat, & puniat, si non satis curet curatorem. Quem tantò impensius curandum, vel inde docemur, quod vnus Episcopi sanctitas possit diuinæ iræ obstare, ne tota aliqua ciuitas euertatur. Electi sunt igitur, communi consilio atque impensa, viri quatuor probatissimæ virtutis, qui omnibus rebus necessarijs instructi, per diuersas orbis partes, Præsulem quæsitum proficiscerentur. Hi omnem ferè Europam perlustrarunt frustra, septimoque tandem anno, re infecta, in Galliam reuersi, quem cis mare non repererunt, trans mare indagaturi, diuino ductu, ad eum Oceani portum, qui in Britannia minore est, peruenerunt. Ibi dum nauim expectantes, temerè aliquot spatijs factis, per littus, obambulant, in silice inscriptum inueniunt: HIC TRANSIIT MAURILIVS ANDEGAVORVM EPISCOPVS &c. Ea indicina læti nauem, & mox mare intrant. Ad medium progressis, ex improviso, grandior piscis, potenti saltu, de gurgite in nauim se librat, in quo exenterato eas ipsas sacrarum Reliquiarum clauas, quæ de S. Maurilij manibus, ante tot annos, arte dæmonis exciderant, benignitate Numinis iterum inuenerunt. Quibus agnitis, haud mediocri pauore percussi timuerunt, ne & ipse Maurilius naufragio haustus periisset. Anchoras iaciunt, & naue stante in
medium.

medium consulunt, progrediendūne sit, an patria repetenda? Suadebant potenter nauæ, actum esse, reuerterentur, clauas notas hausti fluctibus Maurilij euidentis iudicium haberi. Dum consulunt, nox subit, & somnus, & cum somno omnibus mandatum à Deo datur, vt cæpto itinere pergant, neque cessent Antistitem suum inuestigare. Hoc somnio vno eodēque omnes vsi non censuerunt retro, sed porrò nauigandum. Quare, Angelo duce, & portum obtinuerunt, & hospitio circumspècto, non in hospitium, sed in eas ipsas ædes delati sunt, in quibus Maurilius topiariam factitabat. Vix domum ingressi audiunt illicò desideratissimum nomen, Maurilium, vt cum oleribus præsto esset, inclamari, vidētque quasi mediastinum, cum oleribus accurrentem. Mirificum tunc exitit gaudium, summāque admiratione stupefacti, ad illius se pedes abijciunt, atque vbertim lachrymantes, summa, qua possunt, ope, rogant, vti patriæ ciuitatīque suæ succurrere periclitanti ne dedignerentur. Admiratur non minùs Maurilius, se inuentum & agnitum, quàm qui illum agnouerunt. Cum igitur se ipsum negare non posset, fugam fallus, reditum negauit, asserens se & voto, & iuramento constrictum, ne vnquam domum reuerteretur, nisi perditas in vndis clauas recepisset. Ibi se demum diuinæ providentiæ ambages aperuerunt. Nam &, qui ad eum indagandum missi fuerant, visa sua retulerunt, & clauas ipsæ è profundo pelagi postliminiò à pisce redditæ testimonium fuerunt diuinæ voluntatis. Excitata est ingens, inter omnes, admiratio, sed præcipuè obstupuerunt illi, quibus tantus Præsul, per tam multos annos, veniliter seruij. Itaque quem vt hortulanum habuerant, iam vt Præsulem venerantur, ignoscique sibi petunt, quòd incognitum non tractârint pro reuerentiâ & dignitate. Maurilius tot pulsatus argumentis precibusque fatigatus nondum tamen plenè consensit in reditum, nisi priùs os Domini consulisset. Inducias igitur, in alterum diem, petiuit, totamque vigilijs ac precibus noctem impendere statuit, vt mentem opemque diuinam imploraret. Cōcubia nocte, peruigilio fessum lenis sopor oppressit; ibi Angelus adfuit eumque ita affatus est: *Surge, Maurili, & populorum te requirentium exequere votum. Ecce enim tuis precibus & meritis tibi commissus Dominus seruauit oues, pro quibus rogasti, & insuper reddidit puerum, quem diutius plorans quasisti.* Facto die, non minore luctu eorum, quos relinquebat, quàm gaudio illorum, quos comitabatur, ad

tur, ad

tur, ad nauim deductus est. Domum vbi venit, ad defuncti pueri & iam septem annis sepulti tumulum accessit, terraque eruta, in genua procumbens, longam, cum vberimo fletu, orationem ad Christum effudit. Qua finita, vtrique consurgunt. Maurilius de oratione, & puer de morte: quem consecratum, ex euentu Renatum appellauit, habuitque post se, in Episcopatu Andegauenſi Successorem, & ipsum miraculorum grandium patratorem. Sic Maurilio defunctus puer, Maurilius populo suo redditus, maiore cum gaudio & honore domi exceptus, quam, in exilio, ad nauim, ingenti hominum multitudine concurrente, deductus est. Sic clauium repertarum fors Maurilium domum reduxit. Verum, vt de muneribus dici assolet, ita & hinc *nec omnia, nec passim, nec ab omnibus* imitanda sunt. Itaque ne aniculæ, cum his talibus, friuola, & gerris Siculis vaniora, permisceant, & *Hiberas nenas Egyptiâq;* vt D. Hieronymus ait, *portenta sectentur*, prouidè scoria ab auro est separanda. Quid si Maurilius, clauis in mari sepultas, putas- set nunquam, sicut ferrum ad securim olim, nataturas, atq; ea loquendi formula indicare voluisset, se quoq; nunquam rediturum, atque ita non ipse *sortes*, aut signum reditus à Deo poposcisset, sed Deus non poscenti inuentionem clauium pro sortibus esse constituisset? Quod sæpe euenit nunc, nihil minùs, quam de *sortibus* cogitanti. Vnde nihil hinc in exemplum trahere possunt mali *sortium* vsurpatores.

Vlpianus in
Pandeſt. l. 1.
tit. de officio
Proconsulis,
ex epist. D.
Seueri & An-
tonini Imp.
S. Hieron.
in 12. qq.

CAPVT XXXV.

*Quenam exploratio diuina voluntatis, per sortes, aut
quæ fors sit licita?*

I.

Uiquam magis inter Scyllam & Charybdim nauiga- tur, quam cum de *Sortibus* est disputatio: vtrinque enim sunt scopuli: & qui omnes *Sortes* damnat, malus est iudex, & qui omnes absoluit, impius vsurpator. Recensui varias *Sortes*, & varios, qui illis vsi sunt, non tamen omnes probaui; improbus autem essem, si omnes reiecissem. Vt ergò tutò, etiam hac ratione, Dei iudicia indagari possint, sequentia dabo documenta.

Primum.